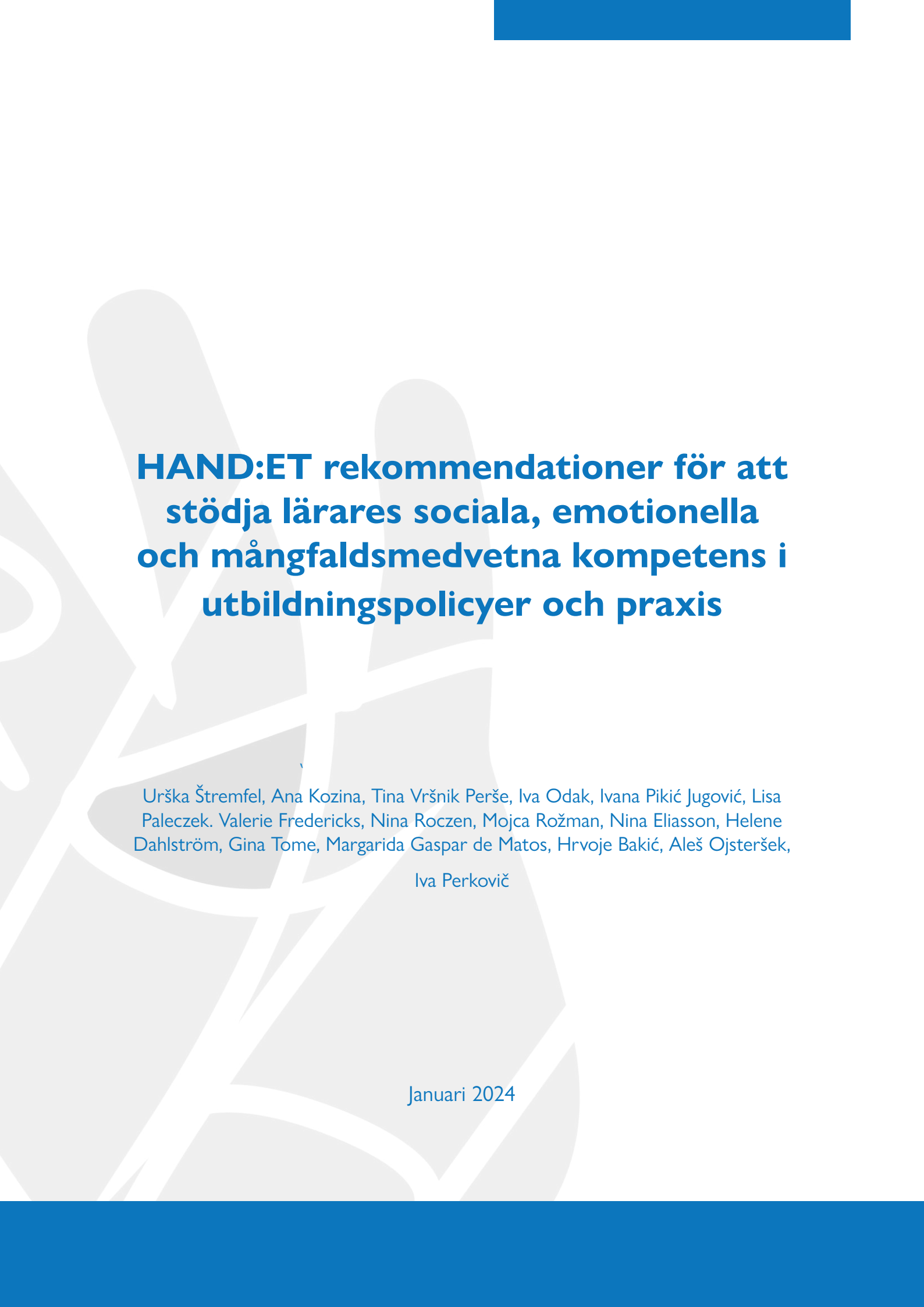

**HAND:ET rekommendationer för att
stödja lärares sociala, emotionella
och mångfaldsmedvetna kompetens i
utbildningspolicyer och praxis**

HAND:ET rekommendationer för att stödja lärares sociala, emotionella och mångfaldsmedvetna kompetens i utbildningspolicier och praxis

Urška Štremfel, Ana Kozina, Tina Vršnik Perše, Iva Odak, Ivana Pikić Jugović, Lisa Paleczek, Valerie Fredericks, Nina Roczen, Mojca Rožman, Nina Eliasson, Helene Dahlström, Gina Tome, Margarida Gaspar de Matos, Hrvoje Bakić, Aleš Ojsteršek,

Iva Perkovič

Januari 2024

Identitetskort för projektet

- Titel:** Hand:ET (Hand-in-Hand: Empowering Teachers) Att ge lärare i hela Europa möjlighet att hantera sociala, emotionella och mångfaldsrelaterade karriärutmaningar
- Finansiering:** Europeiska kommissionen, Genomförandeorganet för utbildning och kultur Erasmus+, Nyckelåtgärd 3, Policyexperiment
- Varaktighet:** 1.3.2021 – 28.2.2024
- Ledare:** Dr Ana Kozina (ana.kozina@pei.si) Institutet för utbildningsforskning, Slovenien
- Partners:** Ministeriet för utbildning, Slovenien
Ministeriet för vetenskap och utbildning, Kroatien
Styriens Utbildningsnämnd, Österrike
DIPF | Leibniz-institutet för forskning och information inom utbildning, Tyskland
Institutet för social forskning i Zagreb, Kroatien
Universitetet i Graz, Österrike
Mittuniversitetet, Sverige
Universitetet i Lissabon, Portugal
Universitetet i Århus, Danmark
NEPC | Nätverkscentrum för utbildningspolitik
- Websida:** <https://handinhand.si/en/>
- Facebook:** <https://www.facebook.com/HANDinHAND.si>

INLEDNING

Om projektet

HAND:ET projektmotivering

Europeiska unionen (EU) och dess medlemsländer står idag inför flera utmaningar när det gäller läraryrket. Dessa inkluderar höga avhopp från yrket, bristen på studenter som skriver in sig på grundläggande lärarutbildning tillsammans med bristen på lärare som orsakas av en åldrande lärarpopulation (pensioneringar). Lärare som stannar kvar i yrket möter tyngre arbetsbelastning och höga nivåer av arbetsrelaterad stress. Dessutom uttrycker de behovet av att få mer stöd för att hantera den nya tidens mångfald i klassrummet och hantera sin ökade arbetsbelastning.

Fokus och syfte med projektet

HAND:ET-projektet fokuserar på lärare genom att stödja utvecklingen av deras sociala och emotionella kompetens samt mångfaldsmedvetenhet (SEDA) för att ge dem möjlighet att hantera komplexiteten i det dagliga arbetslivet i alltmer varierade klassrum och göra det möjligt för dem att hantera nya utmaningar på ett flexibelt och kompetent sätt. Det sätter också lärarnas välbefinnande i centrum genom att belysa hur utvecklingen av SEDA-kompetenser samtidigt främjar lärarnas egenvård och stimulerar lärarsamarbetet. Genom att på ett innovativt sätt integrera medvetenhet om mångfald med sociala och emotionella kompetenser förser HAND:ET-projektet lärare med kompetenser för att möta utmaningarna med att undervisa i klassrum med mångfald, förhindra att de lämnar yrket i förtid, ge dem möjlighet att bevaka och planera sin karriär samtidigt som de stöder sitt eget och sina elevers välbefinnande.

Aktiviteter

För att uppnå dessa mål utfördes flera uppgifter i projektet, inklusive sex viktiga uppgifter:

- **Utveckling av kärnkompetenser.** Vi anser att våra kärnkompetenser är: sociala och emotionella kompetenser (självkännedom, självhantering, social medvetenhet, relationsförmåga, ansvarsfullt beslutsfattande) samt mångfaldsmedvetenhet. Utvecklingen av dessa kompetenser levererades i programmet med hjälp av verktygen mindfulness, empatisk nyfikenhet och reflektion.
- **Utveckling av HAND:ET-programmet.** Projektets samarbetspartners utvecklade HAND:ET-programmet, en uppsättning innovativa aktiviteter och inlärningsupplevelser som - tillsammans med regelbunden/kontinuerlig handledning och stöd - bildar HAND:ET-programmet.
- **Utbildning av utbildare.** Särskild uppmärksamhet ägnades åt att utbilda handledare för att genomföra HAND:ET-programmet i de deltagande ländernas respektive miljö. Innan HAND:ET-programmet implementerades i fälttesterna deltog alla utbildare i train-the-trainers-förberedelser som omfattade hela 6 dagars utbildning (4 dagar för social och emotionell kompetens, 2 dagar för mångfaldsmedvetenhet) och en 8-veckors onlinekurs i mindfulnessbaserad stressreducering ("MBSR"). Under hela genomförandet fick utbildarna handledning som stöd i processen

- **Genomförande av fältförsöket.** HAND:ET-programmet genomfördes i fem fältförsöksländer (Österrike, Kroatien, Portugal, Slovenien, Sverige). Det längre programmet (6 dagar på plats och fem 2-timmars online) genomfördes för lärare och det kortare programmet (2 dagar på plats och en 2-timmars online) för rektorer och professionell skolpersonal.
- **Summativ och formativ utvärdering.** Programmet utvärderades i varje fältförsöksland med avseende på både summativa och formativa aspekter och kombinerade ett experimentellt och ett intervjubaserat tillvägagångssätt.
- **Rekommendationer för policy och praktik.** HAND:ET:s rekommendationer för att stödja lärares SEDA-kompetens i utbildningspolitik och praxis i detta dokument syftar till att öka medvetenheten om vikten av att tillhandahålla systematiskt stöd för lärares SEDA-kompetens och att identifiera områden där detta stöd är särskilt behövligt.

Om HAND:ET-rekommendationerna

Som ett policyexperiment syftar HAND:ET-projektet till att tillhandahålla policyorienterade forskningsbevis för att bättre förstå de faktorer på individ-, skol- och systemnivå som är relevanta för att förbättra lärarnas SEDA-kompetenser som viktiga faktorer för att stödja och navigera i lärarnas yrkeskarriärer. HAND:ET-projektet syftar därför till att bidra avsevärt till utformningen av en omfattande lärarpolicy i EU som omfattar varje steg i lärarnas yrkeskarriär. På detta sätt fastställs rekommendationer på EU-nivå samt landsspecifika rekommendationer som riktas mot strukturella problem i dagens läraryrke på ett evidensbaserat sätt. Som sådana beskriver dessa de villkor som krävs för skalbarhet, överförbarhet och därmed hållbarhet av HAND:ET-resultaten inom det bredare området för lärares SEDA-kompetenser och lärares professionella utveckling.

Rekommendationerna följer en genomgång av befintliga nationella policyramverk som stöder lärares SEDA-kompetenser i de deltagande länderna samt resultaten av den externa utvärderingen av HAND:ET-programmet och insikter från de nationella intressentmötena.

De rekommendationer som presenteras i detta dokument är uppdelade i två delar. De allmänna rekommendationerna i del 1 är vad vi anser vara de mest avgörande när vi fortsätter att utveckla EU:s och medlemsstaternas politik och praxis på detta område. I själva verket bör dessa rekommendationer betraktas tillsammans eftersom många är nära sammanflätade. Den ordning i vilken de listas innebär inte någon särskild prioritering, utan kan ses som en meningsfull vägledning när man vidtar åtgärder för att säkerställa att utvecklingen av lärares SEDA-kompetens i EU når sin fulla potential. Dessa bredare rekommendationer för EU och nationell utbildningspolitik och praxis är följande:

1. Inkludera SEDA-innehåll i lärarnas fortbildning
2. Stödja utvecklingen och genomförandet av lärarnas SEDA-program
3. Beakta arbetsförhållandenas roll för lärarnas välbefinnande
4. Förbättra lärarnas professionella status i samhället
5. Förbättra de politiska ramarna för att stödja lärarnas SEDA-kompetens på alla nivåer i EU:s flernivåstyre

Del 2 presenterar de viktigaste specifika rekommendationerna som vi anser, utöver de allmänna rekommendationerna i del 1, särskilt bör beaktas vid utvecklingen av nationella genomförandeplaner för att systematiskt stödja utvecklingen av lärares SEDA-kompetens i fältförsöksländerna (Österrike, Kroatien, Portugal, Slovenien, Sverige).

A large, light gray, stylized graphic of a hand holding a leaf is positioned on the right side of the page. The hand is open, with fingers slightly curled, and the leaf is held between the thumb and index finger. The leaf has a prominent central vein and several smaller veins branching off. The entire graphic is rendered in a flat, minimalist style.

Rekommendationer för EU och nationell utbildningspolitik och praxis

1. Inkludera SEDA-innehåll i lärarnas professionella utveckling

Viktiga slutsatser och resultat

Analysen av den politiska kontexten i fältförsöksländerna (Österrike, Kroatien, Portugal, Slovenien, Sverige) synliggör den nuvarande bristen på systematiskt stöd till lärare och skolpersonal för SEDA-kompetensutveckling i både inledande och kontinuerlig professionell utveckling. För att ta itu med dagens utmaningar i undervisningen är program som fokuserar på lärarnas SEDA-kompetens avgörande. I EU-länderna har programmen hittills till stor del fokuserat på att stödja elevernas SEDA-kompetens och mindre på lärarnas SEDA-kompetens. Bristen på möjligheter att utveckla SEDA-kompetens i sin grundutbildning poängterades särskilt av lärare som deltog i alla fältförsöksländer (Štremfel, 2024).

Rekommendationer

1.1. Inledande professionell utveckling

- 1.1.1. Integrera SEDA-kompetenser i befintliga kurser och överväg att introducera dem i specifika ämnen.** Även om SEDA-kompetensernas universella karaktär gör att de kan integreras i olika ämnen, skulle det kunna ge ytterligare mervärde att koncentrera sig på SEDA-kompetenser för att på ett heltäckande sätt behandla de ämnesspecifika ämnena.
- 1.1.2. Förbättra universitetslärarnas SEDA-kompetens.** Lärare fungerar som förebilder för sina studenter. Detta gäller även universitetslärare som utbildar framtida lärare.
- 1.1.3.** Detta skulle kunna uppnås genom att lägga till SEDA-kompetenser i kompetensprofilerna för utexaminerade (framtida lärare) och kriterierna för programackreditering och/eller genom att kräva att alla framtida lärare får vissa poäng inom området för utveckling av SEDA-kompetenser.

1.2 Kontinuerlig professionell utveckling

- 1.2.1 Att förespråka vikten av kontinuerlig fortbildning inom SEDA-området och att den tid som avsätts för kontinuerlig fortbildning ska ingå i den betalda arbetstiden.** Det systematiska arbetet med kontinuerlig professionell utveckling påverkar starkt lärarnas beredskap, motivation och ansvar att delta.
- 1.2.2 Planering av långsiktiga program för kontinuerlig kompetensutveckling.** Långsiktiga utbildningsprogram där kollegialt lärande i lärgemenskaper samt stödjande miljöer som etableras inom skolorna rekommenderas. Rektorernas samarbete i dessa program är avgörande.
- 1.2.3 Tillhandahålla handledning som en återkommande insats och praxis.** För att SEDA-kompetenserna ska kunna utvecklas fullt ut krävs kontinuerligt och långsiktigt professionellt stöd i form av handledning.

-
- 1.2.4 Tillhandahålla skräddarsytt stöd för lärare i början av karriären.** Detta är särskilt viktigt under det första anställningsåret och syftar till att reglera stress, förbättra egenvården och stödja lärarnas SEDA-kompetenser för att möta ett brett spektrum av utmaningar i det dagliga arbetslivet.
- 1.2.5 Upprätta ett ramverk för lärarkompetens.** Detta bör tydligt ange de grundläggande kompetenser som lärare bör utveckla. Som ett första steg kan man därför göra det obligatoriskt för alla lärare att delta i vissa timmar av kontinuerlig fortbildning inom området för utveckling av SEDA-kompetens.
- 1.2.6. Införande av obligatoriska särskilda SEDA-program för nyanställda utan lärarbehörighet.** Det är viktigt att säkerställa att de nuvarande politiska åtgärderna för att avhjälpa lärarbristen i Europa inte förbiser vikten av SEDA-kompetens hos pedagogisk personal.

2. Stöd till utveckling och genomförande av lärares SEDA-program

Resultat och utfall

Resultaten av den formativa och summativa utvärderingen av HAND:ET-programmet visar flera positiva resultat. De visar en ökning av lärarnas SEDA-kompetens, positiv bedömning av programmet, upplevda förändringar när det gäller aspekter av deras livsstil och ett brett spektrum av rapporterade inlärningsresultat. HAND:ET-programmet kan följaktligen bedömas som effektivt, även om dess effekter är komplexa, verkar variera mellan länder och beror på det specifika resultat som undersöks. Vid planering och genomförande av program för att stödja lärarnas SEDA-kompetens bör flera av resultatets styrkor beaktas (för mer information, se Kozina, 2024).

Rekommendationer

- 2.1. Integrering av social och emotionell kompetens och mångfaldsmedvetenhet.** Den nutida komplexa undervisningssituation som lärare möter kräver förbättrade sociala och emotionella kompetenser och mångfaldsmedvetenhet. Genom att inkludera denna kombination av kompetenser kan de förstärka varandra och leda till mer positiva resultat.
- 2.2. Flexibilitet i innehållet.** SEDA-programmen bör behålla sina huvudingredienser (fokus på kärnkompetenser och kärnaktiviteter) och samtidigt anpassas till behoven i specifika nationella sammanhang, skolor eller deltagare. Anpassningar kan också avse deltagarnas olika lägen i yrkeslivet.
- 2.3. Programmets längd.** Även om HAND:ET-programmet implementerades i längre (helår) och kortare (två möten) versioner och därmed tillåter flexibilitet i genomförandet, föredrog deltagarna den längre versionen och den visade sig vara mer effektiv.
- 2.4. Långsiktigt stöd för handledning.** Att säkerställa långsiktigt professionellt stöd för dem som deltar i SEDA-program skulle öka programmens långsiktiga effektivitet och kvaliteten på hur viktiga ingredienser i programmen införlivas i lärarnas dagliga praktik.
- 2.5. Genomförande av programmet på plats.** Genomförandet på plats (dock utanför skolan) jämfört med genomförandet online/virtuellt möjliggör ett mer aktivt deltagande och samarbete mellan lärarna, vilket uppmuntrar till interaktion och utbyte mellan dem. Det skapar också en möjlighet att skapa ett avstånd från det dagliga arbetslivet och att fokusera på utvecklingen av SEDA-kompetenser.
- 2.6. En strategi för hela skolan.** Eftersom SEDA-kompetenserna är starkt kopplade till ett positivt skolklimat bör SEDA-programmen omfatta hela skolan. Skolledarnas engagemang är viktigt för att säkerställa engagemang och hållbarhet. Detta inkluderar att förändra skolkulturen genom att göra inriktningen mot social interaktion och relationer mer uttalad. Det gör det också möjligt att anpassa programmet så att det passar en viss skolas behov.

-
- 2.7. Kompetenta och erfarna utbildare.** Utbildare med adekvat yrkesbakgrund och erfarenhet krävs för att leverera SEDA-programmen, tillgodose deltagarnas behov och skapa en positiv och inkluderande atmosfär. För att framgångsrikt kunna utföra sin roll måste utbildarna ha grundläggande utbildning och stöd för handledning. Det är viktigt att utbildarna genomgår utbildningen med fokus på sin egen SEDA-kompetens.
- 2.8. Små grupper.** Grupper (15-25 deltagare) är att föredra för genomförandet av SEDA-programmen eftersom förvärvandet av SEDA-kompetens innebär många praktiska och interaktiva övningar, samtidigt som små grupper också gör det möjligt för alla deltagare att delta aktivt.
- 2.9. Utvärdering av programmet med flera metoder.** SEDA-programmen måste utvärderas. Här rekommenderas flera metoder som består av kvalitativa och kvantitativa sådana och som kombinerar ett experimentellt och deltagarfokuserat förfarande.

3. Beaktande av arbetsvillkorens roll för lärarnas välbefinnande

Viktiga slutsatser och resultat

Lärare rapporterar arbetsrelaterad stress till följd av mängden administrativa uppgifter, personalbrist, brist på stöd från externa yrkesorganisationer, utmanande beteende hos elever, täta förändringar i nationell politik och nationella bestämmelser och i vissa fall även brist på kompetens och utbildning. Deras låga tillfredsställelse med befintliga arbetsvillkor visades också i strejker (t.ex. i Kroatien 2019 och Portugal 2023).

Rekommendationer

- 3.1. Uppmärksamma lärarnas personliga och yrkesmässiga välbefinnande genom en systematisk analys av lärarnas behov på fältet.** Detta bör bidra till att utveckla evidensbaserade åtgärder på systemnivå för området.
- 3.2. Stödja rektorer i att inse vikten av SEDA-kompetenser.** Rektors erkännande av vikten av SEDA-kompetenser i skolmiljön tillsammans med utvecklingen av deras egna SEDA-kompetenser är viktiga för positiva interpersonella relationer och ett positivt skolklimat.
- 3.3. Inrätta stödtjänster med vilka lärare kan diskutera sina utmaningar i en trygg miljö.** Detta kan skapas genom att inrätta internt stöd i skolorna eller externt sådant, beroende på det nationella sammanhanget.
- 3.4. Säkerställa högsta möjliga andel fasta anställningar i skolorna.** Relativt frekventa tillfälliga kontrakt gör yrket mindre attraktivt och ökar lärarnas stress. Frekventa personalförändringar kan också ha en negativ inverkan på skolklimatet och elevernas välbefinnande, som till stor del är beroende av stabila och stödjande relationer med lärarna.
- 3.5. Inrättande av nationella karriärramar.** Det är mycket viktigt att inrätta nationella karriärramar som möjliggör en stimulerande karriärutveckling och ökar lärarnas motivation och vilja att stanna kvar i yrket.
- 3.6. Tillhandahålla flexibla karriärvägar.** Dessa kan göra det möjligt för lärare att tillfälligt utföra andra uppgifter inom utbildningssystemet (t.ex. praktiskt inriktad forskning, arbete som offentlig tjänsteman på lokal eller nationell nivå).
- 3.7. Öka lärarnas medvetenhet om vikten av att lyfta fram problemet med deras ogynnsamma arbetsvillkor på politisk och samhälls nivå.** Lärare har de bästa insikterna om de yrkesmässiga utmaningar som de står inför. För att kunna ta itu med dem på ett systematiskt sätt är det nödvändigt att de proaktivt kommunicerar dem till den politiska nivån.

4. Förbättra lärarnas professionella status i samhället

Viktiga slutsatser och resultat

Människor har existentiella behov av att känna sig uppskattade och känna att de har integritet. Lärare befinner sig i frontlinjen när många samhällens utmaningar uttrycks i klassrummet som ett mikrokosmos som speglar samhället i stort och är samtidigt avgörande aktörer när dagens klassrum ses som morgondagens samhälle (Juul & Jensen 2005, 2017; Mattson, 2019 i Kozina, 2024). TALIS-data (OECD, 2019a, b) visar dock att majoriteten av lärarna i HAND-i-HAND-länderna inte känner sig uppskattade i samhället. Detta kan bidra till lärarnas redan stressiga arbetsförhållanden, låga välbefinnande och utbrändhet. Även om SEDA-kompetenser kan hjälpa lärare att hantera dessa påfrestningar krävs det också systemförändringar i samhället för att läraryrket ska bli mer uppskattat.

Rekommendationer

- 4.1. Locka studenter till lärarutbildningar.** Systematiska utbildningspolitiska åtgärder (t.ex. stipendier) behövs för att locka de bästa kandidaterna till läraryrket.
- 4.2. Öka kapaciteten i universitetens lärarprogram.** Den förväntade lärarbristen i EU under de kommande åren gör det rimligt att förvänta sig att dessa kommande tomma platser inte kommer att kunna fyllas med den nuvarande gruppen studenter i universitetens lärarprogram.
- 4.3. Offentliga kampanjer för att främja läraryrket.** Att lyfta fram enskilda lärares berättelser och den roll de spelar i elevernas liv som inspiration för (unga) medborgare att värdesätta läraryrket och söka sig till det.
- 4.4. (Offentligt) erkännande av lärares prestationer med utmärkelser för lärare.** Enskilda lärares prestationer bör lyftas fram starkt för att öka yrkets värde i samhället, som en bekräftelse på deras arbete och för att inspirera andra lärare att stanna kvar i yrket.
- 4.5. Öka föräldrarnas medvetenhet om sina rättigheter och skyldigheter samt om gränserna för sitt engagemang i utbildningsprocessen.** Lärare uppger idag att kommunikationen med föräldrarna är en betydande del av deras arbetsrelaterade stress. Det är viktigt att etablera lämpliga ansvars- och befogenhetsförhållanden mellan utbildningsinstitutioner och föräldrar när det gäller att uppnå elevernas inlärnings- och utbildningsmål.
- 4.6. Uppmuntra medierna att rapportera om lärarnas och kunskapens betydelse i samhället.** Mer frekvent och stödjande rapportering om utbildningsrelaterade frågor kan bidra till att öka medvetenheten om den viktiga roll som lärare och utbildning spelar i samhället.

5. Förbättra de politiska ramarna för att stödja lärarnas SEDA-kompetens på alla nivåer i EU:s flernivåstyre

Viktiga slutsatser och resultat

Granskningen av befintliga policyer i de länder som deltar i HAND:ET-projektet visar att utvecklingen av lärares SEDA-kompetens inte stöds på ett optimalt sätt när det gäller tydliga politiska mål, inledande och kontinuerlig professionell utveckling, gynnsamma arbetsvillkor samt systematisk mätning och stöd till policyorienterad forskning inom området. För många av dessa åtgärder, som vi redan har lagt fram rekommendationer om i de föregående avsnitten, behövs politiskt stöd på hög nivå.

Rekommendationer

- 5.1. Att göra utbildning till en hög politisk prioritet.** Detta skulle signalera till alla intressenter att utbildning är viktigt och förena dem i ett gemensamt åtagande och gemensamma ansträngningar för att främja utbildning som en förutsättning för en bättre framtid för samhället.
- 5.2. Upprätta tydliga europeiska och nationella politiska ramar för att utveckla lärarnas SEDA-kompetens.** Tydliga politiska ramar skulle klargöra aktörernas ansvar och öka deras medvetenhet och engagemang i frågan.
- 5.3. Formulera de politiska målen för att utveckla lärarnas SEDA-kompetens.** För att en policy ska vara effektiv är det viktigt att dess mål är tydligt formulerade. Detta gör att olika intressenter fokuserar på att uppnå dessa mål, samtidigt som det ökar chanserna för att uppnåendet mäts på rätt sätt.
- 5.4. Att värdesätta SEDA-dimensionen av utbildning.** Detta skulle kunna ske genom att lärarnas och elevernas resultat på detta område lyfts fram som en viktig indikator på utbildningens kvalitet, som för närvarande till stor del är inriktad på kognitiva resultat och bortser från sociala och emotionella resultat.
- 5.5. Ge lärarna möjlighet att delta i utformningen av utbildningspolitiken.** Lärarna bör ges normativa och faktiska möjligheter att aktivt delta i utformningen av policyer för lärare på skolnivå, lokal, regional, nationell och EU-nivå.
- 5.6. Ett systematiskt införande av SEDA-kompetenser i skolornas utvecklingsplaner** skulle öka hela skolans engagemang för att utveckla SEDA-kompetenser.
- 5.7. Stöd systematisk behovsbedömning av lärare inom SEDA-området.** Detta bör också vara relaterat till lärarnas välbefinnande, yrkesrelaterad stress och utbrändhet. Bedömningen av lärarnas behov är viktig för att utveckla en lyhörd politik på området.
- 5.8. Stödja vetenskaplig forskning på området.** Vetenskapliga forskningsinsikter är avgörande för att utveckla evidensbaserade åtgärder för att stödja utvecklingen av lärarnas SEDA-kompetens och deras välbefinnande.

Rekommendationer för nationella genomförandeplaner

ÖSTERRIKE

Nuläge

Enligt utbildnings- och övervakningsrapporten (Europeiska kommissionen, 2023) står Österrikes utbildningssystem inför flera utmaningar som rör läraryrket, bl.a:

- den betydande personalbristen på grund av den åldrande lärarkåren, det ökande antalet studenter och många kvalificerade akademiker som väljer att inte börja arbeta som lärare;
- läraryrkets låga attraktionskraft;
- att läraryrket inte värdesätts av samhället, och
- den begränsade tillgången till mentorskap och stöd för nya lärare.

Rekommendationer

- Utvecklingen av lärarnas SEDA-kompetens skulle kunna integreras i den ram för utveckling av mänskliga resurser för det österrikiska skolsystemet som för närvarande håller på att utarbetas av Europeiska kommissionens tekniska stöd.
- Den nationella kampanjen "Great Job" syftar till att modernisera bilden av skolan, uppmuntra människor att söka sig till läraryrket och utveckla lärarutbildningen. Åtminstone i slutfasen skulle denna kampanj kunna få ett betydande stöd av innehållet om utvecklingen av lärarnas SEDA-kompetens.

Båda aktiviteterna kan särskilt stödjas av:

- öka medvetenheten bland utbildningspersonal och beslutsfattare om att SEDA-kompetenser och mindfulnessmetoder kan öka den psykiska hälsan och om att lärare behöver SEDA-kompetenser som ett grundläggande verktyg i sina dagliga uppgifter när de interagerar med varandra och sina elever;
- tillhandahålla en tydlig nationell definition av SEDA-kompetenser;
- Säkerställa tillhandahållande av mentorskap och handledning för unga lärare inom SEDA-kompetensområdet;
- tillhandahålla en bättre struktur för fortbildning, mer information om hur man hittar specifika erbjudanden, fler möjligheter att marknadsföra dem, strukturella möjligheter att delta i fortbildningsprogram som ett helt skolteam eller i mer än två timmar, inte utanför den officiella arbetstiden, och genom att erbjuda incitament för att delta i fortbildning, och
- avlasta rektorerna från organisatoriska och administrativa uppgifter, utöka möjligheterna att bygga upp deras SEDA-kompetens och skapa en positiv skolkultur som viktiga faktorer för lärarnas och elevernas välbefinnande.

KROATIEN

Nuläge

Enligt Education and Monitoring Report (Europeiska kommissionen, 2023) står det kroatiska utbildningssystemet inför flera utmaningar som rör läraryrket, bland annat:

- brist på lärare i vissa delar av landet (t.ex. öar och små landsbygdsområden)
- Bristen på STEM-lärare;
- den låga lönen (jämfört med genomsnittslönen);
- Påtryckningar från föräldrar;
- den höga administrativa arbetsbelastningen;
- det faktum att lärare känner att läraryrket inte värdesätts, och
- den stora andelen lärare som inte känner att de kan påverka utbildningspolitiken eller att politikerna uppskattar deras åsikter.

Rekommendationer

- Att öka medvetenheten hos skolledare om det akuta behovet av att ta itu med lärarnas välbefinnande och utvecklingen av deras SEDA-kompetens.
- Att överväga en ytterligare nationell anpassning av HAND:ET-programmet.
- Att fortsätta diskussionen om de organisatoriska och juridiska aspekterna av ett ytterligare införande av HAND:ET-programmet i utbildningsväsendet i Kroatien.
- Att överväga olika sätt att införa SEDA:s kompetensprogram under det första året av lärarnas karriär (lärlingsperioden).
- Att diskutera möjliga sätt att genomföra programmet under den angivna karriärperioden med byrån för utbildning och lärarutbildning.
- I samråd med lokala utbildningsintressenter överväga möjligheterna att genomföra SEDA-lärande i lokala samhällen.
- Att överväga ändringar av den rättsliga ramen för att undanröja hindren för en effektiv serviceutbildning.
- Att förstärka den nationella finansieringen av forskning/projekt om SEDA-kompetens i skolor.

PORTUGAL

Nuläge

Enligt rapporten om utbildning och övervakning (Europeiska kommissionen, 2023) står Portugals utbildningssystem inför flera utmaningar som rör läraryrket, inklusive:

- den åldrande lärarkåren och det faktum att inte många unga kommer in i yrket;
- särskilda regioner, ämnesområden och specialiseringar lider av lärarbrist;
- antalet utexaminerade lärare minskar;
- lärare anser att samhället inte värdesätter deras arbete, och
- många lärare rapporterar om arbetsrelaterad stress och utmattning.

Rekommendationer

- En ny modell för grundläggande lärarutbildning med längre praktikperioder håller för närvarande på att utarbetas i Portugal. Möjligheterna att inkludera SEDA:s kompetensutvecklingsprogram i detta ramverk bör övervägas.
- Avsikten att minska den administrativa bördan för lärarna öppnar för en diskussion om huruvida denna tid kan ägnas åt lärarnas fortbildning inom SEDA-kompetensområdet.
- Eftersom det finns flera (kortare) utbildningar för lärare inom SEDA-kompetensområdet i Portugal, bör man överväga ett gemensamt ramverk för dessa utbildningar och ett mer systematiskt stöd för detta ramverk.

SLOVENIEN

Nuläge

Enligt Education and Monitoring Report (Europeiska kommissionen, 2023) står Sloveniens utbildningssystem inför utmaningar när det gäller läraryrket, bl.a:

- Uppgifter från Sloveniens arbetsförmedling pekar på utmaningar när det gäller att rekrytera kvalificerade lärare; fortfarande finns ingen omfattande datauppsättning om lärarbrist centralt tillgänglig;
- något över 25 % av de slovenska lärarna rapporterade att de vill lämna läraryrket inom de närmaste 5 åren (OECD, 2019b), vilket är högre än OECD-genomsnittet. Slovenien är ett av de fem länder där lärare som rapporterade att de upplever stress på jobbet är mycket mer benägna att vilja lämna undervisningen inom de närmaste 5 åren;
- den låga andelen lärare som upplever att deras arbete uppskattas av samhället, och
- lärarnas diskriminerande beteende och icke-stödjande relationer med eleverna är frågor som har uppmärksammats i internationella jämförande utvärderingsstudier.

Rekommendationer

- För att hjälpa framtida yrkesverksamma inom utbildning att förvärva nya kompetenser, inklusive digital kompetens och kompetens inom hållbar utveckling, planerar utbildningsministeriet att ta fram ett förslag till uppdaterade pedagogiska studieprogram som kommer att testas och utvärderas i minst 92 pilotstudier. Detta skulle kunna utgöra ett utmärkt tillfälle att utveckla SEDA-kompetenserna för att också delta i experimentet.
- När det gäller digitala färdigheter och kompetenser för miljömässig hållbarhet bör utbildningsministeriet överväga alternativ för att stödja storskalig utbildning inom området för en säker och stödjande skolmiljö, som också omfattar lärarnas SEDA-kompetenser, med planen för återhämtning och resiliens.
- Behovet av högkvalitativa, långsiktiga och empiriskt testade program för kontinuerlig professionell utveckling med inriktning på lärarnas SEDA-kompetenser bör erkännas. Utvärderingen av de befintliga programmen i detta avseende bör tillhandahållas.
- Mer tid i läroplanen bör ägnas åt aktiviteter för att utveckla elevernas SEDA-kompetens och särskilt stöd bör ges för att utveckla klasslärarnas SEDA-kompetens.
- Övergången från universitet till arbetsliv, tillsammans med mentorskap och handledning för lärare i början av sin karriär, bör också få bättre stöd när det gäller utveckling av SEDA-kompetenser.
- Att beakta lärarnas välbefinnande och SEDA-kompetenser som en indikator på utbildningskvalitet i det nya ramverket för att identifiera och säkerställa utbildningskvalitet.
- Att stärka hela skolans förhållningssätt och ett positivt skolklimat genom att:
 - stödja hela skolteam, inklusive rektorer, i utvecklingen av SEDA-kompetenser;
 - överväga möjligheter att på ett meningsfullt sätt inkludera SEDA-lärande i skolornas utbildningsplaner, och
 - ytterligare avlasta skolrådgivningspersonal från administrativa uppgifter så att de fullt ut kan använda sin kompetens för att stödja lärare inom området yrkesrelaterad stress, välbefinnande och SEDA-kompetensutveckling.

SVERIGE

Nuläge

Enligt Education and Monitoring Report (Europeiska kommissionen, 2023) står Sveriges utbildningssystem inför flera utmaningar som rör läraryrket, bl.a:

- lärarbrist inom de flesta utbildningssektorer, och
- lärare anser inte att deras yrke värderas i samhället.

Rekommendationer

- I Sverige pågår förberedelserna för ett nationellt yrkesprogram för lärare. Det syftar till att utveckla lärarnas kompetens, öka kvaliteten på undervisningen och göra yrket mer attraktivt. I detta skede är det viktigt att betona vikten av ett kvalitativt (evidensbaserat) programgenomförande och att förespråka behovet av att utveckla lärarnas SEDA-kompetenser som en del av den kontinuerliga professionella utvecklingen.
- Skolverket bör tillhandahålla långsiktig, nationell fortbildning för lärare och annan skolpersonal om förståelse och utveckling av SEDA-kompetenser för att stödja lärarna i deras personliga och professionella utveckling. Detta skulle kunna organiseras på samma sätt som satsningen på fortbildning inom områdena läsning, naturvetenskap och matematik i Sverige.
- Ansvaret för att organisera och driva grundskolor i Sverige ligger hos huvudmännen (offentliga eller fristående), medan initiativ för att fokusera på SEDA-kompetens i viss utsträckning är beroende av enskilda skolor eller kommuner. Det är därför nödvändigt att öka medvetenheten bland rektorer och lokala myndigheter om vikten av SEDA-kompetenser.
- I Sverige tillämpas redan kontinuerlig kompetensutveckling av hela skolteam inom områdena läsning, naturvetenskap och matematik. Genom att erkänna vikten av SEDA-kompetens skulle ett sådant ramverk av utbildningar kunna etableras även inom detta område.

Referenser

European Commission (2023). *Education and Training Monitor 2023*. <https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor-2023/en/>

Kozina, A. (ed.) (2024, in press). *Empowering Teachers Across Europe to Deal with Social, Emotional and Diversity Related Challenges. Volume 1: Experimentation Perspectives*. Waxmann Verlag.

OECD (2019a). *TALIS 2018 results (Volume I): Teachers and school leaders as lifelong learners*. OECD Publishing.

OECD (2019b). *TALIS 2018 results (Volume II): Teachers and School Leaders as Valued Professionals*. OECD Publishing.

Štremfel, U. (ed.) (2024, in press). *Empowering Teachers Across Europe to Deal with Social, Emotional and Diversity Related Challenges. Volume 2: Policy Perspectives*. Waxmann Verlag.

Fortsatt läsning

Gøtzsche, K. et al. (2022). HAND in HAND: Empowering teachers, A training programme to develop social and emotional competencies and diversity awareness in teachers and other school staff. https://handinhand.si/documents/18/Hand_in_Hand_Program_EN.pdf

Kozina, A. (ed.) (2024, in press). *Empowering Teachers Across Europe to Deal with Social, Emotional and Diversity Related Challenges. Volume 1: Experimentation Perspectives*. Waxmann Verlag.

Štremfel, U. (ed.) (2024, in press). *Empowering Teachers Across Europe to Deal with Social, Emotional and Diversity Related Challenges. Volume 2: Policy Perspectives*. Waxmann Verlag.

Sofinancira program
Evropske unije
Erasmus+

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Webpage

Facebook

